

суспільство в цілому (до таких показників також належить, наприклад, відчуття безпеки жителями громади) [3, р. 3]. З одного боку, кінцеві результати характеризують кінцеві цілі діяльності підрозділів поліції, що дозволяє останнім самостійно обирати шляхи їх досягнення та більш гнучко реагувати на обставини, що змінюються. Разом з цим, не можна не враховувати, що довіра населення, як і решта кінцевих результатів, залежить від цілої низки факторів, частина з яких знаходиться поза контролем поліції. Відтак, низький ступінь безпосереднього впливу працівників поліції на показники суттєво знижує мотивацію до їх покращення. Окрім цього, використання виключно безпосередніх результатів діяльності для оцінки поліції дозволяє правоохоронцям виправдовувати незадовільні показники факторами, що перебувають за межами їх контролю.

Окремо слід наголосити на недоцільності використання **лише** показника довіри населення при оцінці громадської думки про діяльність поліції. Так, поряд із довірою важливим є показник оцінки населенням роботи поліції. Якщо перший показник характеризує усталені уявлення про поліцію, то другий більш швидко реагує на діяльність поліції.

В сучасних умовах, проблемою залишається і фактична відсутність затвердженої методики оцінки рівня довіри населення до поліції, необхідність використання якої визначена Законом України «Про Національну поліцію». Так, наразі система оцінки фактично відсутня, а в окремих випадках використовується ad hoc метод оцінки рівня довіри за кількістю поданих скарг [4, с. 345]. Звичайно, що невизначеність у питанні, що саме вважається якісною роботою поліцейського і що саме від нього очікується, негативно впливає на професійну мотивацію правоохоронців.

Виходячи з вищевикладеного, ефективна система оцінки діяльності поліції має носити комплексний характер, включаючи як показники, що характеризують громадську думку про поліцію (довіра до поліції, оцінка населенням роботи поліції), що має мотивувати працівників на адаптацію до передусім сервісного характеру діяльності поліції, так і проміжні кількісні показники, що мають виконувати функцію контролю, недопущення ухилення від виконання обов'язків та забезпечать працівникам поліції можливість бачити результати своєї роботи.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Офіційний вісник України. 2015. № 63. С. 33.
2. Про затвердження Системи оцінки діяльності органів внутрішніх справ України та форми звітності № 1-КРІТ : наказ МВС України від 14.02.2012 № 138. Служб. док.
3. Davis R. C. Selected International Best Practices in Police Performance Measurement. Rand Corporation, 2012. 39 p. URL: <http://www.jstor.org/stable/10.7249/j.ctt1q60z7.2> (дата звернення: 09.10.2017).
4. Дайн П. ван, Донаті С., Сердюк О. О., Святокум І. О. Проблеми реформування органів Національної поліції (за матеріалами фокус-груп із поліцейськими у Харківській області) // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр.. (м. Харків, 21.04.2017) / Харків нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2017. С. 342–345.

Одержано 03.11.2017

УДК 355.553

Денис Володимирович СЕРГІЄНКО,

*старший викладач кафедри тактичної
та тактико-спеціальної підготовки факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8929-4743>*

РОЛЬ ТАКТИЧНОЇ ТА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ У ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

На сьогоднішній день до поліцейських в Україні повинні висуватися особливі вимоги щодо навичок і вмінь діяти в умовах підвищеної небезпеки. Це обумовлено тим, що для проведення антитерористичної операції активно залучаються працівники органів Національної поліції України. Що стосується саме працівників кримінальної поліції то вони також залучаються до

несення служби в райони проведення АТО але окрім цього в повсякденній діяльності постійно ведуть боротьбу зі злочинністю яка в своєму розпорядженні має величезний арсенал вогнепальної зброї, вибухових речовин, бойових припасів тощо. Згідно з статистичною інформацією наданою ГПУ у звіті станом на 06.02.2017 на території України лише за 1 місяць 2017 року зареєстровано 223 випадки незаконного зберігання і поводження з вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами [1], враховуючи той факт, що цей вид злочинної діяльності має доволі високий рівень латентності.

Ці данні в поєднанні з загальним стрімким зростом злочинності можуть свідчити, що правопорушники здобули величезний арсенал вогнепальної зброї, бойових припасів та вибухових речовин, злочинні угруповання стали більш зухвалими та переконані в своїй безкарності. Отже для підвищенні рівня особистої безпеки працівників підрозділів кримінальної поліції необхідно приділяти особливу увагу заняттям з таких дисциплін як тактико спеціальна підготовка, охорона праці, безпека життєдіяльності тощо.

Теоретичні питання підготовки фахівців для органів внутрішніх справ досліджувалися в наукових доробках С. В. Албула, М. І. Ануфрієва, О. М. Бандурки, В. М. Бесчастного, М. Г. Вербенського, В. Я. Горбачевського, О. М. Джужі, Е. О. Дідоренка, О. Ф. Долженкова, Ю. С. Казанського, В. В. Коваленка, Я. Ю. Кондратьєва, М. В. Корнієнка, О. Є. Користіна та ін.

В наказі МВС України № 50 від 26.01.2016 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України» визначено, що тактична підготовка – це комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику [2].

В цьому ж наказі відведено окремий розділ щодо проведення занять з ТСП. Це свідчить про те, що законодавець зобов'язує кожного співробітника органів Національної поліції регулярно підвищувати свій рівень вмінь і навичок в цій галузі службової підготовки.

Здатність органів Національної поліції успішно виконувати покладені на них важливі завдання в екстремальних ситуаціях визначаються:

- станом системи управління;
- реальністю планування;
- всебічною забезпеченістю заходів.

Усе це є рішучим фактором високої професійної підготовки співробітників. Практика показує, що працівники органів Національної поліції у таких умовах часто виявляються недостатньо підготовленими, в їх діях відсутня чіткість, оперативність. Здійснюються серйозні порушення в розстановці сил і засобів, в організації, управлінні діями нарядів і підтримці з ними зв'язку, в матеріально-технічному забезпеченні, не приділяється необхідної уваги захисту особового складу. Все це призводить до негативних наслідків [3, с. 8].

Працівники підрозділів кримінальної поліції є найбільш універсальними в спектрі залучення до проведення спеціальних операцій, починаючи від охорони публічного порядку і безпеки, закінчуючи спеціальними операціями з пошуку і затримання озброєних злочинців.

Саме поглиблене вивчення дисципліни тактико-спеціальної підготовки допоможе підвищити рівень професіоналізму працівників оперативних підрозділів при виконанні спеціальних операцій. На заняттях з ТСП для підрозділів кримінальної поліції необхідно більше уваги приділяти відпрацюванню навичок і вмінь роботи в малих оперативних групах по 2, 3, 5 чоловік; роботі в приміщеннях з різними видами зброї в тому числі автоматичної; тактики проведення переговорів з озброєним злочинцем тощо. Тому, що саме в таких екстремальних ситуаціях найбільш часто опиняється оперативний співробітник.

Для підвищення рівня професіоналізму кадрів підрозділів кримінальної поліції пропонуємо збільшити обсяг академічних годин з дисципліни тактично-спеціальної підготовки на заняттях з ТСП проводити регулярні практичні заняття на тренувальних полігонах; використовувати методики про проведенню групових вправ та ділових ігор на навчальних заняттях; проводити спарені заняття тренінги разом із викладачами з вогневої та спеціальної фізичної підготовки; не менш як два раз на рік організовувати масштабні навчання з спільним залученням працівників з практичних та курсантських підрозділів.

Список бібліографічних посилань

1. Статистична інформація. 2017 рік // Генеральна прокуратура України : офіц. сайт. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html> (дата звернення: 10.11.2017).

2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16> (дата звернення: 10.11.2017).

3. Тактико-спеціальна підготовка працівників ОВС України : навч. посіб. / С. М. Банах, В. Р. Булачек, І. С. Винярчук та ін. Львів : ЛьвДУВС, 2011. 300 с.

Одержано 06.11.2017

УДК [316.354:351.74](477.54)

Олексій Олександрович СЕРДЮК,

*кандидат соціологічних наук, доцент, заступник завідувача
науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5733-6432>*

ДОСЛІДЖЕННЯ «ПУБЛІЧНА БЕЗПЕКА ТА ДОВІРА ДО ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ» ЯК ІНСТРУМЕНТ УДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Харківським національним університетом внутрішніх справ з моменту його заснування ведеться науково-дослідна робота з актуальних проблем правоохоронної діяльності [1]. Використання даних соціологічних і кримінологічних досліджень в оцінці і плануванні роботи правоохоронних органів є загальноприйнятою світовою практикою і Україна не є виключенням. Одним із головних компонентів поліцейської реформи, яка зараз здійснюється, є врахування громадської думки для оцінювання роботи поліції. Так, у ч.3 ст.11 закону України «Про Національну поліцію» зазначено, що «рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції». Прикладом такої практики є щорічне моніторингове соціологічне дослідження «Публічна безпека та довіра до правоохоронних органів», яке з 2013 року здійснюється Харківським національним університетом внутрішніх справ спільно з ГУНП в Харківській області за підтримки Консультативної Місії Європейського Союзу в рамках щорічної програми безпеки Харківської області та «Регіональної програми забезпечення публічної безпеки і порядку в Харківській області на 2016–2017 роки». Слід особливо відмітити, що сам факт неодноразового проведення подібного дослідження за ініціативи правоохоронних органів Харківської області свідчить про позитивні зрушення в роботі поліції. Тривалий час ініціатива проведення подібних досліджень належала виключно громадським і міжнародним організаціям [2]. За попередні роки опитування науковці університету розробили зручну систему показників, відпрацювали методику та технологію його проведення. Завдяки співробітництву ГУНП в Харківській області та ХНУВС проведення цього дослідження стало можливим без залучення додаткових коштів. Вважаємо, що харківський досвід може бути розповсюджений на інші регіони.

Грунтуючись на отриманих результатах [1, с.55], можливо виділити три пріоритетні напрями вдосконалення роботи правоохоронних органів Харківської області:

1. Інформування та взаємодія з громадськістю. Мешканці міста та області відчують зростання рівня злочинності, занепокоєні цим і відповідають зміною своєї поведінки на це зростання (здебільшого вживають різних заходів особистої безпеки та безпеки власного майна). Переважна більшість громадян готова допомагати правоохоронцям (80 %) та довіряє їм (55–65 %). Спираючись на це, слід спрямувати зусилля правоохоронних органів на взаємодію із громадськістю та її інформування про кримінальні ризики й необхідні заходи безпеки.

2. Покращення професійного іміджу та довіри до правоохоронців. Зменшення задоволеності населення регіону спілкуванням із працівниками поліції, зростання неправомірних дій з боку поліцейських, негативна оцінка боротьби з корупцією та вказівка на незадовільні професійні якості самих правоохоронців, поряд із очікуванням громадянами чесності, ввічливості та небайдужого ставлення до своїх обов'язків від самих правоохоронців, – усе це потребує вжиття